

Lessenserie Mediawijsheid

'Het journaal van jouw klas!'

Bij het maken van een nieuwsuitzending maken journalisten, redacteuren, cameramensen en presentatoren continu keuzes. Deze keuzes hebben bedoeld of onbedoeld effect op de manier hoe wij via de media het nieuws ervaren. Door jouw leerlingen zelf een nieuwsitem te laten maken, ervaren zij uit de praktijk welke keuzes dat zijn. Zo krijgen zij meer inzicht in de totstandkoming van een nieuwsitem, waarmee zij een kritische blik kunnen ontwikkelen.

Samenvatting van de les

Leerlingen maken in deze lessenserie van 3 lessen een eigen nieuwsitem van maximaal 60 seconden. Hiervoor gaan zij zelf hun teksten schrijven, beelden schieten en deze monteren tot het nieuwsitem. Als docent kies je vooraf een nieuwsitem uit, waarvan je de leerlingen in een document de achtergrondinformatie geeft. De leerlingen krijgen voordat zij zelf gaan filmen het uiteindelijke nieuwsitem dus nog niet te zien. Zij gaan zelf bedenken hoe ze de achtergrondinformatie (de aanleiding om het nieuwsitem te gaan maken) het beste in beeld kunnen brengen.

Nadat alle nieuwsitems gefilmd en gemonteerd zijn volgt de vertoning. Na het vertonen van alle nieuwsitems toont de docent het originele nieuwsitem van de NOS, om zo samen te kunnen discussiëren en reflecteren over de keuzes die de leerlingen en de NOS hebben gemaakt.

Indeling lessenserie

Deze lessenserie bestaat uit drie lessen:

1. Theorieles over nieuwsberichtgeving en het schrijven van een eigen journaalscript
2. Productieles, waarin leerlingen hun geschreven scripts gaan filmen
3. Montage en reflectieles, waarin leerlingen het zelfgemaakte journaal vergelijken

Benodigde voorkennis leerlingen

- Leerlingen weten welke technieken worden gebruikt bij het maken van beelden (camera, decoupage, montage, belichting, geluid en locatie). Deze kennis kunnen zij eventueel halen uit de Basismodule 'Beeld' in de online workshop 'Mediawijsheid'.
- Leerlingen zijn bekend met het gebruik van het analysemodel voor beelden. Deze kennis kunnen zij eventueel halen uit de Basismodule Analysemodel in de online workshop 'Mediawijsheid'.
- Leerlingen zijn in staat om met het videomontageprogramma van YouTube (of een ander programma) eenvoudige montagehandelingen uit te voeren.
- Leerlingen zijn in staat om met hun mobiele telefoon of met een ander type camera zelfstandig opnames te kunnen maken.

Leerdoelen

- Leerlingen kunnen aan het eind van de les bewuste keuzes maken bij het produceren van een nieuwsitem.
- Leerlingen kunnen aan het eind van de les beelden van zichzelf en anderen analyseren aan de hand van het analysemodel uit de online workshop.
- Leerlingen kunnen aan het eind van de les reflecteren op eigen gemaakte producten.
- Leerlingen hebben aan het eind van de les geoefend met videomontagesoftware.

Duur

De gehele lessenserie duurt bij elkaar 3 lessen (in totaal is ca. 2.5 uur nodig). Dit is goed op te splitsen in drie losse lessen van ieder 45 - 50 minuten.

Materialen per team van 4 leerlingen

Voor deze lessenserie is een aantal materialen noodzakelijk:

- mobiele telefoon met camera en internettoegang, of per team een reguliere videocamera
- een laptop of computer met internettoegang
- (Optioneel) verkleedspullen, aansluitend bij het gekozen nieuwsitem
- (Optioneel) een microfoon

Locatie

De opnames kunnen leerlingen in of buiten de school maken. Voor de theorieles en de montage- en reflectieles is een rustige ruimte/klaslokaal in de school nodig.

Vorbereidingen door de docent

1. Kies via <http://nos.nl/uitzending/nos-journaal> of via <http://jeugdjournaal.nl/> twee recente (jeugd)journaal-items uit. De leerlingen maken straks over een van deze thema's zelf een nieuwsitem.
2. Schrijf voor de leerlingen in een document op wat de achtergrond van het nieuwsitem is. Dit vormt de informatie die de leerlingen straks als input van jou krijgen om hun nieuwsitem mee te gaan maken. Je kunt dit printen in een lettertype dat het gevoel van een telexbericht weergeeft.
3. Zorg voor montagesoftware. Indien er geen specifieke montagesoftware op school beschikbaar is, kunnen teams gebruik maken van de gratis software van YouTube: www.youtube.com/editor. Hiermee kunnen leerlingen eenvoudig hun beelden direct uploaden naar YouTube en daar bewerken en delen met anderen.
4. Zorg dat alle benodigde apparatuur in de ruimte aanwezig is, dat batterijen opgeladen zijn, alle kabels beschikbaar zijn en dat alles goed werkt.

Stappenplan Les 1: Theorie & Script

1. Voorkennis activeren: Toon via de site <http://nos.nl/uitzending/nos-journaal> of via <http://jeugdjournaal.nl/> een nieuwsitem van de vorige of huidige dag. Vraag aan de leerlingen:
  - op welke gebieden kun je allemaal keuzes maken bij het produceren van een nieuwsitem? (hint: onderwerp, woordgebruik, wie interview je, hoe lang is het item, waar richt je de camera op, hoe combineer je beeld en geluid, etc.)
  - welke invloed kunnen die keuzes hebben op hoe je een mening over een nieuwsitem vormt?
2. Doel benoemen: vertel leerlingen dat zij in deze les een eigen nieuwsitem gaan schrijven. Dit item gaan zij in de volgende twee lessen filmen en monteren. Uiteindelijk gaan ze hun zelfgemaakte nieuwsitems vergelijken met het originele nieuwsitem van de NOS.
3. Uitleg: in deze eerste les doorloop je met leerlingen plenair de 5^e module uit de online workshop 'Mediawijsheid'. Vervolgens krijgen leerlingen het telexbericht en bedenken zij zelf wat voor nieuwsitem zij bij deze achtergrondinformatie willen maken.
4. Kern van de les:
  - 15 minuten: doorloop klassikaal met de leerlingen de 5^e module uit de online workshop. Bespreek bij iedere set van 2 video's in 5 minuten de vragen onder de video's. Met deze oefening maak je leerlingen bewust van de verschillende insteken die een journaalmaker kan kiezen rondom hetzelfde onderwerp.
  - 5 minuten: laat leerlingen teams van 4 leerlingen vormen en deel per team het telexbericht uit.
  - 15 minuten: vraag leerlingen het telexbericht te lezen en met hun team te bedenken met welke insteek zij dit nieuwsbericht straks gaan brengen. Geef duidelijk aan dat hun totale nieuwsitem uiteindelijk maximaal 60 seconden mag duren. In hun nieuwsitem moeten zij deze vragen beantwoorden:
    - welk verhaal gaan zij vanuit de achtergrondinformatie in beeld brengen?
    - wat willen zij dat de kijker na afloop van het item heeft onthouden?
    - welke twee personages gaan ze interviewen?
    - welke teksten gaat de presentator tussendoor uitspreken?

5. Afronding: vraag de teams hun opzet voor de nieuwsitems in te leveren. Geef aan dat (indien nodig) de leerlingen voor de volgende les hun mobiele telefoon als camera mee moeten nemen.

Stappenplan Les 2: Opnames

1. Doel benoemen: in deze les gaan de leerlingen opnames maken voor hun nieuwsitems aan de hand van hun scripts.
2. Uitleg: in deze les gaan de leerlingen in dezelfde teams als de vorige les opnames maken. Hierbij mogen ze zelf een locatie in de school zoeken, zolang ze daarbij geen andere mensen storen. Het uiteindelijke nieuwsitem mag maximaal 60 seconden lang zijn; leerlingen mogen dus wel langer dan 60 seconden in totaal filmen. In de montage kunnen ze dat uiteindelijk terugbrengen tot 60 seconden.
3. Kern van de les:
5 minuten: deel de leerlingen weer op in teams en vraag hen per team te bepalen wie welke rol gaat aannemen:
  - een cameraman
  - een interviewer/presentator
  - twee mensen die geïnterviewd worden (een 'voorstander' en een 'tegenstander', hoor en wederhoor).5 minuten: leg de teams uit wat zij straks moeten filmen:
  - een korte inleiding door de interviewer/presentator
  - twee mini-interviews met een voor- en tegenstander
  - een afsluiting door de presentator
  - als ze nog tijd overhebben: sfeerbeelden en een voice-over tekst. Hierbij kan een leerling gewoon in de camera spreken zonder zelf in beeld te zijn. In de montage zijn beeld en geluid te scheiden.30 minuten: Laat de teams een eigen plekje in of buiten de school opzoeken, waar zij in 30 minuten hun opnames kunnen maken. Loop als leerkracht rond om te checken of alle apparatuur goed werkt en de teams de opdracht goed begrepen hebben.
4. Afronding: laat alle teams hun apparatuur inleveren, of vraag hen de gemaakte video's op een centrale locatie op te slaan (bijvoorbeeld in de ELO van school).

Stappenplan Les 3: Montage en vertoning

1. Doel benoemen: in deze les gaan de leerlingen hun nieuwsitems monteren. Vervolgens vergelijkt de leerkracht de geproduceerde nieuwsitems met het originele item van de NOS.
2. Uitleg: de leerlingen gaan zelfstandig met hun apparatuur aan de slag om deze tot een nieuwsitem van 60 seconden te monteren. Tijdens de montage zal veelal blijken dat er nog delen missen, dat een voice-over nog niet goed is gegaan of dat een scene toch niet goed in beeld is gebracht. Doordat de leerlingen met 4 personen in een team zitten kunnen zo twee personen verder met de montage, terwijl de andere twee personen nog aanvullende opnames maken.
3. Kern van de les:

5 minuten: beelden inladen. Dit kun je eventueel al vooraf doen als leerkracht, of je laat het de leerlingen ter plekke doen. Zij moeten de geschoten beelden eerst in het videomontage programma inladen, voordat zij het kunnen monteren. Afhankelijk van de gebruikte software kan dit korter of langer duren. Een mogelijkheid is om gebruik te maken van de gratis video-editor van YouTube (www.youtube.com/editor).

30 minuten: montage. De leerlingen snijden hun beeldmateriaal terug tot 60 seconden. Indien ze nog tijd over hebben kunnen ze aan hun items titels en aanvullende voice-overs toevoegen. Uiteindelijk slaan alle teams hun video's op een locatie op vanaf waar de leerkracht de video's centraal af kan spelen.

15 minuten: vertoning. Nu alle nieuwsitems gereed zijn speelt de docent ze een voor een af. Na ieder nieuwsitem vraagt de docent aan de andere teams om te analyseren wat de insteek, wat het verhaal van het team was. Aansluitend geeft het team zelf aan of dat inderdaad het geval was.

4. Afronding: als afsluiting van deze les laat de docent het originele nieuwsitem van de NOS zien. De docent vraagt de leerlingen hoe zij aankijken tegen de keuzes die de NOS gemaakt blijkt te hebben, en de keuzes die zij zelf gemaakt hebben.